

ogsá for kreditforeningerne. Arbejdsløshedsspøgelset forsvinder sporløst. Løst anlæet er der 2.000 danske og nogle islændere i arbejde på Færøerne.

Visselig var der kritiske røster og endog enkelte politikere, men gode politikere er også på Færøerne en katastrofal mangelvare. De færøske landstyre begyndte at få svære vanskeligheder og dermed det såkaldte frie erhvervsliv, men for de to banker gik det med Schlütters ord »usigelig godt«. Føroya Banki, startet i 1906, med Den danske Bank som hovedejers, 60% af aktierne, slog den ene fantastiske rekord efter den anden, og den var absolut toneangivende.

Som gode europæere deltog man vistnok også ivrigt i valutaspækulation.

Og så vågnede vi alle op den SJETTE OKTOBER 1992, der for længst er blevet en historisk dag.

I en weekend blev lagmand Atli Dam, socialdemokrat og »finansministeren« Jógvan Sundstein, Folkeløkken, kaldt til København. Der fik de at vide, at det danske Banktilsyn ville erklære Sjóvinnubankin konkurs, hvis den ikke fik en halv milliard, men disse penge ville Staten låne Landsstyret. Med forskellige betingelser.

Nu siger begge færingerne, at de fortryder, men de fik intet valg. Ord som »ryggen mod muren« og »pistolen for brystet«. Juridisk har de muligvis ret, da den danske regering har den øverste myndighed på Færøerne. Men man kan råbe et nej, før man bliver skudt. Det færøske folk fik et chok.

Selvkritikken, bebrejdelse og selvhadet voksede til sygelige højder. Alle havde skyld i alt. Alle var uduelige, bedragerer o.s.v. Det de selv ikke fandt ord til, kunne de få fra de danske medier. I oktober fik vi at vide, at hvis banken ikke fik pengene ville alt standse op, korthuset rable sammen. Men sandelig er lammelsen stor nok. Arbejdsløsheden 20% eller mere, udvandringer som fra områder med store naturkatastrofer eller en krig.

Nu snart et år efter, begynder sagens rette sammenhæng at gå op for folk. Tæppet går langsomt op for hele scenen. Nogle måneder senere skulle Føroya Banki også have penge, og nu skal de to blive til en bank. Den danske Bank har trukket sig ud af spillet, og den danske Stat har lånt det færøske landstyre flere penge, som det har givet videre til fællesbanken. På denne måde har man

mindstet tabene betydeligt for kreditforeningerne og Den danske Bank. Var først Sjóvinnubankin gået fallit, fulgte Føroya Banki efter. De danske bankers forsikringer måtte da betale op til en kvart million til hver af indlånerne (aktiekapitalen i begge banker er røget). Hvor mange milliarder der så skulle lægges på bordet ved vi af gode grunde ikke, men tallene to og fire milliarder er nævnt.

Man skal også huske på, at der var knas nok i forvejen i den danske finansverden eksempelvis Hafnia Holdings selskaberne, ja i hele Vesteuropa.

Forskellen er bare at hos os rammer krisen selve det samlede eksistensgrundlag.

Vi er nu sat under administration, derom tvivler ingen på øerne. Der er også importeret flere danskere til flere vigtige poster. Også Føroya Banka, skønt de næsten altid har haft en dansker til direktør, og det har den også haft de sidste mange år.

Den nuværende direktør, der i sin tid kom fra Den danske Bank, og hans næstkommanderende samt direktøren for en ny mindre bank er nu stævnet for retten. Dette er i forbindelse med egenkapitalen til flere skibe. De tre forhenværende lagmænd har været afhørt. Meget af det, folk trods alt havde troet på, er borte. Man står på bar bund ikke bare økonomisk.

Men fangstfolkets sind er nu engang sådan indrettet, at håbet vender altid tilbage. Torsken kommer tilbage gang til øerne. De nye fiskearter, som vi lige er begyndt at fiske på dybt vand, de kan få en vis betydning. Vores samhandel og samarbejde med russerne kan udvikles meget mere, også det japanske samarbejde, der endnu er på forsøgsskeden. Oliien ligger længere ude, men lige nu siges der at være forhandlinger om rent kildevand, der skal eksporteres til Danmark og Europa.

Men det allervigtigste er, at der er en ny generation på vej. Den må have lært noget. Deres hoveder kan ikke være fyldt med den kolde krigs tanker. Jerntæppet, oprustning, Reagan - Thatcher, filosofier om at naturen kan behandles hensynsløst, at penge ikke kan være alfa og omega (man kan ikke spise penge, sagde min farfar). Vi må alle, ikke bare færingere, lære en ny måde at leve på.

Sætte pris på og føle glæde ved andre værdier end de materielle. Den eneste rigdom er land ejers, er et dygtigt folk med livsmød. »De bygger land, som lever«. (færøsk ordsprog).

Skrivað í sept. 1993

Lesarabrøv

Viðmerking til Jóannes Eidesgaard, landsstýrismann

Í Dimmalætting leygardagin hevur landsstýrismannurin eina viðmerking til mín í sambandi við uppskotið til lógarbroyting, sum í løtuni liggur í rættarnevndini.

Uppskotið var lagt fram 25. mars og snýr seg um iskoytisveiting til forsorgarstuðul vegna tørvandi arbeiði.

Viðmerkingin frá landsstýrismanninum hevur nógv orð, men tey broyta ikki veruleikan, at lógaruppskotið er ógreitt

orðað. Tá fakfólk mótmæla við brævi til Føroya lógtung, og sagt verður, at støðan fer at verða verri hjá teimum, sum ringast eru fyri, tá er tað ikki nóg mikil at siga frá landsstýrisins síðu, at fakfólkini hava misskilt.

Í blaðgreinin hjá landsstýrismanninum verður undirritað løgd undir ikki at hava lisið nóg væl uppá, tí eg havi sagt tað sama; men eg má enn einaferð fortelja Jóannes Eidesgaard,

sum eg eisini gjørdi, tá fyrsta viðgerð fór fram í tinginum, at mína vitan havi eg, tí eg saman við kvalificeraðum fólkum á økinum havi diskuterað lógaruppskotið. Tí fari eg einaferð enn at taka uppáttur, at lógaruppskotið hevur veikleikar, og um so er, at tey, sum skulu umsita lógina ikki skilja hana rætt, tí hon er so ógreið, so er at broyta hana, so meiningin við henni kemur rætt fram.

Verður gr. 3 broytt í upp-

skotinum, og verður víst til gr. 9, stk. 3 í »Lov for Færøerne om offentlig forsorg«, skuldi miskonjunkturin verða beind av vegnum. Hvi ikki viðganga mistakið og rætta tað, í staðin fyri sum hin betri vitandi skúlalærarin at brigsla næminginum, at hann ikki hevur lisið uppá?

Lisbeth L. Petersen, lógtungslimur

Børn og ung eina mill. frá Odd Fellow

Limirnir í Odd Fellow Felagsskapinum í Føroyum eru millum teir 15.000 limirnir í danska kongsríknum, sum vilja hátíðarhalda dagin 26. apríl.

175 ára stovningardagurin, ið verður hátíðarhildin um allan heim, er eitt gott

høvi at geva børnum og ungum eina gávu, meinar Storsire Hans Petersen, ið er leiðari av Odd Fellow Felagsskapinum í Danmark. Frá grunninum, ið Odd Fellow Felagsskapurin ræður yvir, og innsamlað um peningi millum tær 188

bróðurlojurnar og 82 styrløjurnar kann væntast, at Danski Reyði Krossur fær millum 1 og 1,5 mill. kr. til endamálið.

Danski Reyði Krossur vil nýta gávuna til stovnssetan av einum barnagrunni og vil um síni lokalfeløg kring landið byta peningin til arbeiði fyri at bøta um korini hjá heimleysum børnum.

Í Føroyum verður somuleiðis í hesum sambandi gáva latin Reyða Krossi Føroya at nýta til børn og ung í Føroyum. Handanin verður í felagshølinum í Vestmanna 26. apríl 1994 kl. 20.00 og í hesum sambandi verður móttøka fyri innboðnum.

Danska stovnsfæði verður umsitin av einum stýri, ið fær eitt umboð frá Odd Fellow Felagsskapinum.

Gøtubørn eru ikki bert eitt fyrbrigdi, vit kenna frá londum sum Rumenia, USA og Brasilia. Hans Petersen, felagsformaður, sigur, at í Danmark finnast eisini børn, ið einki heim hava, fyri tey er gøtan teirra heim. Hesi børn vilja eisini gjarna vera við til at hjálpa.

Odd Fellow Felagsskapurin hevur gjøgnum árin latið milliúnir av krónum gjøgnum Reyða Kross og aðrar hjálparfelagsskapir um allan heim.

Danski Odd Fellow Felagsskapurin hevur yvir eitt 2 ára skeið latið oman fyri 1 mill. kr. sum hjálpt til tey mongu goymdu, gloymdu og sárliga brekaðu børnini í Rumenia. Odd Fellow Felagsskapurin samskipar sína styrki til vælgerandi og menniskjansligt virksemi.

Sjálvt hugskotið til felagsskapin er óvist, men gamlar keldur vilja vera við, at upprunin var í sambandi við tey stóru kirkjubyggiarbeiðini, ið fóru fram í miðöldini.

Fyri 175 árum síðan byrjaði núverandi Odd Fellow Felagsskapurin í USA og hevur hann síðan breitt seg um allan knøttin.

Fyri at gerast limur í felagsskapinum krevst einki serstakt figgjarligt, politiskt ella átrúnaðarligt støði. Tær einastu treytir eru at ein skal vera rættarlaga myndugur.

Limirnir verða kunnaðir við eina rúgvu av etiskum lívsreglum, ið fremja sátt og semju millum menniskju í gerandisdegnum, og at ein »stærir sær sjálvum best sum hann fær øðrum«, og at »tú skalt vera móti øðrum, sum tú vilt hava onnur at vera móti tær sjálvum«.

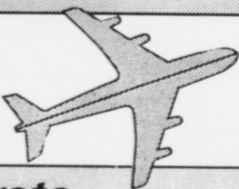
175 ára stovningardagur felagsins verður hátíðarhildin av øllum 15.000 limunum í 69 felagshúsum spjadd út um alt tað danska kongsríkið.

Á FLOG FYRI SPOTTPRÍSIR

Keypmannahavn

Hotel Excelsior 2.720,-

Gott hotel í miðbýnum. Øll rúmin hava wc/ba, telefon, sjónvarp og minibar.

Kreta

úr Føroyum einans.... 4.898,-

fróknað ferðaaavgjeld og gisting í 1 viku.

15900

Flogferðaseðlar um allan heim !!

New York og Washington

úr Føroyum einans3.817,-

fróknað flogferðin og ferðaaavgjeld. Skulu tit viðari innanlanda í USA ella ynskja gisting, skipa vit eisini fyri tí.